

İnsanın yüzü kimliğidir. En azından insanlık tarihinin küçük gruplar halinde yaşanan, herkesin herkesi tanıdığı dönemlerinde böyleydi. İnsan beyni, diğer insanları yüzünden tanıma konusunda o kadar iyidir ki, bulutlardan gölgelere her türlü şekilden bir karakter, bir çehre türetir.

Devletler eski çağlardan beri vergi, tapu, askerlik, borçlar, suçlar ve benzeri sebeplerden kimin gerçekten kim olduğunu belirlemeye çabalamış, aynı ad veya lakaplara sahip kişilerle uğraşmaktan da bunalmıştı. Kimlik doğrulama ihtiyacının daha da büyük olduğu çevrimiçi alışveriş siteleri, bankalar, milyonlarca katılımcılı oyunlar, eğitimi de sınavlarını da sanal olarak yapan üniversiteler de işin içine girince, problem, sayısı belirsiz kullanıcı adından, şifreden, karttan, yongadan, anahtar ve kilitten oluşan dev bir bilmeceye dönüştü.

Oysa cihazları ve nesneleri tanımak bilgisayarlar için çok daha kolaydı: Çünkü onların sürekli değişen yüz ifadeleri değil çok sevdikleri numaraları vardı. Sistemin nasıl daha verimli hale getirileceği, teknik yönden çıktı: Doğan her bebeğe, tüm dünyada geçerli ve tek bir numara vermek ve bu numarayı vücuduna, geri dönüşü imkânsız biçimde işlemek.

Teknolojik açıdan mümkün olsa da, bu fikir öylesine büyük bir toplumsal tepkiyle karşılandı ki, uzun bir süreliğine rafta durmak zorunda kaldı. İnsanlar nesneleştirilmek ve barkodlanmak istemiyordu. Ta ki her işini elektronik ortamda yapan, sanal kimliğini gerçek olanından artık ayırt edemeyen ve bin bir türlü cihaz ve sistemle etkileşimini kolaylaştırmak için her şeye razı olan nesiller yetişene kadar.

Önceleri insanların koluna minik bir yonga enjekte edildi ve o kol evinizin, arabanızın kapısını açmaktan havaalanlarında sınırlardan geçmeye, mağazalarda fatura ödemekten tapuda arsa satın almaya kadar her işi sihirli hareketiyle halletmeye başladı. Sonradan, kaza ve sahtecilik ihtimallerini daha da azaltmak için, yonga kafatasının içine yerleştirilmeye başlandı. Doğal olarak, buna ilk razı olanlar, küçük fakat heyecanlı bir grup yenilik meraklısıydı. Ama sistem kullanıma girince o kadar büyük bir rahatlık getirdi ki, en titiz anneler bile daha doğum anında bu işlemin yapılmasını normal, hatta gerekli görmeye başladı.

Dünyanın herhangi bir yerindeki otelin kapısı sizi tanıyıp açılınsın, musluk suyu evinizde tercih ettiğiniz basınç ve sıcaklıkta versin, ısı, sıcaklık ve müzik tam sizin istediğiniz gibi ayarlansın istemez miydiniz? Hem de kart okutmadan, şifre girmeden, anahtar aramadan, koltuğa, duvara ya da perdeye dert anlatmadan. Sizi görür görmez tanışalar iyi olmaz mıydı?

“Şifremi ele geçirirlerse, kartımı kaybedersem, anahtarım evde unutursam, kimliğimin aynısından yaparlarsa” gibi endişelerden kurtulmuştu artık insanlar.

İlk başlarda kullanılan yongalar pasifti, yani sadece dışarıdaki okuyucu cihazlardan sinyal geldiği zaman cevap veriyorlardı. Alışveriş yapmadığınız veya uçağa, trene binmediğiniz sürece hiç bir şey yapmadan öylece bekliyorlardı.

Ama sistemlerin veri açlığını doyurmak için bu kadar yeterli değildi: Onlar her an nerede olduğunuzu bilmek istiyorlardı.

Bu özel yongaların üreticisi olan dev konsorsiyum sahteciliğe karşı her türlü garantiyi veriyordu. Atomik düzeyde belirlenmiş 3 boyutlu labirent yapıların tamamını okumak da, aynısını yapmak da imkânsız diyorlardı. Ana bilgisayar her seferinde farklı bir ayrıntıyı soruyordu, dolayısıyla okuyucu cihazlar da yonganın küçük bir kısmını “anlayabiliyordu”.

“Gerçek” şifrenin yani tam geometrik şeklin ne olduğunu kullanıcı da, onun geçtiği kapılar veya gittiği bankalar da bilmiyordu. Deneyenlerin çok azı sistemi başkası olduğuna inandırmayı başardı, onlar da başka sebeplerden, mesela gerçek kullanıcı bir başka yerde gözükünce yakalandılar. Ayrıca başkasının yerine geçmek isteyen suçlulara sisteme her an nerede olduklarını bildirmek pek cazip gelmiyordu.

Ama dehşet filmlerini andıran sansasyonel bir kaç olay bu konuda insanların fikrini değiştirdi. Yongayı taklit etmeyi başaramayanlar, bu sefer zenginleri kaçırıp öldürmeye, onların “orijinal” yongalarını çıkarıp kullanarak para transferi yapmaya başlamıştı.

Beyin hücrelerinin fark edemeyeceği kadar düşük yoğunluklu enerji yayan, fakat yine de bin kilometre tepedeki uydula iletişim kuran sinyaller vardı artık. Böylece aktif yonga sistemine geçildi. Her an nerede olduğunuzu bildiriyordu bu yongalar. Eskisi gibi doğa yürüyüşüne gidip bir süre gözden kaybolmak istemiyordu kimse. En önemli devrim ise, artık sistemin opsiyonel olmaması idi.

Tüm teknolojik gelişmeler gibi, insan barkodlanması da, yazılı olmayan bir “yüzde doksan kabul etmişse herkes kabul etmiş sayılır” kuralı çerçevesinde kabullenilmişti. Bunu insanlık ve doğa karşıtı görenler, zamanla (kelimenin tam anlamıyla) tüm kapıların yüzlerine kapandığı bir dünyayla karşı karşıya kalmıştı. Özel hayatın gizliliği ise çoktan unutulmuştu. Hatta bu yeni sistemin her tarafı kaplayan kameralara alternatif olacağı için daha fazla özel hayat anlamına geleceğini söyleyenler de vardı.

Ama dünya kamuoyunun sistemi kabullenmesindeki ana etmen güvenlikle ilgiliydi. Artık bir cinayeti kimin nerede ne zaman işlediği ve o kişinin şu anda nerede olduğu o kadar açıktı ki, masum bir insanı mahkûm etmemek için tasarlanmış arama, sorgulama, delil elde etme, yargılamayla ilgili karmaşık hukuki süreçler tamamen ortadan kalktı.

Cinayetler ve diğer şiddet olayları çok çok azaldı, ama ilk başta beklenenin aksine, tamamen ortadan kalkmadı. Çünkü yeni bir uzmanlık türemişti:

Uzaktan, çok uzaktan öldüren siber kiralık katiller!